

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 321/06-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. augusta 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti J. B., D., zastúpeného advokátom JUDr. Ľ. F., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 9/05 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 9/05 **p o r u š e n é n e b o l o .**

2. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky **u k l a d á** zaplatiť trovy právneho zastúpenia J. B. v sume 7 425 Sk (slovom sedemtisícštyristodvadsaťpäť slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Ľ. F., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Slovenská republika - Ústavný súd Slovenskej republiky n e m á nárok na úhradu trov právneho zastúpenia uhradených právnemu zástupcovi JUDr. L. F., v sume 7 425 Sk (slovom sedemtisícštyristodvadsaťpäť slovenských korún).

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. I. ÚS 321/06-9 zo 17. októbra 2006 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť J. B. (ďalej len „sťažovateľ“) doručенú ústavnému súdu 19. septembra 2006, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 9/05, a zároveň vyhovel žiadosti sťažovateľa a ustanovil mu právneho zástupcu.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie právny zástupca sťažovateľa podaním doručeným ústavnému súdu 18. januára 2007 sťažnosť doplnil.

Zo sťažnosti a jej doplnenia vyplýva, že sťažovateľ podal 7. januára 2005 okresnému súdu žalobu na ochranu osobnosti.

Právny zástupca sťažovateľa uviedol, že ani napriek tomu, že sťažovateľ podal sťažnosť na zbytočné prietahy adresovanú predsedovi okresného súdu, nebolo konanie vo veci ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu právoplatne skončené.

V sťažnosti a jej doplnení sa sťažovateľ domáhal, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy rozhodol, že postupom okresného súdu bolo porušené jeho základné právo

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a súčasne žiadal, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v jeho právnej veci bez zbytočných prietáhov a aby mu priznal finančné zadosťučinenie v sume 150 000 Sk a náhradu trov konania.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 3898/2006 z 20. novembra 2006, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Je pravdou, že v uvedenej veci do dnešného dňa nebolo vytýčené pojednávanie, čo však neznamená, že v uvedenej veci dochádza k porušovaniu práva sťažovateľa na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov. V tejto súvislosti poukazujem na vyjadrenie zákonnej sudkyne vo veci, ktoré pripájam v prílohe a ktoré si osvojujem ako vyjadrenie svoje vlastné. Vo vyjadrení sú popísané jednotlivé úkony, ktoré boli vykonané po podaní žaloby na súd.

Nie je pravdou tvrdenie sťažovateľa v druhej časti sťažnosti, že by mu súd neodpovedal na jeho sťažnosť zo dňa 3. 1. 2006. V tejto súvislosti mu bola zaslaná odpoveď dňa 31. 3. 2006 pod Spr. 2104/05 podpredsedom okresného súdu...“

Okresný súd sa k doplneniu sťažnosti doručenej ústavnému súdu 18. januára 2007 napriek výzve ústavného súdu nevyjadril.

Z obsahu doplnenia sťažnosti, vyjadrenia zákonného sudcu a zo spisu okresného súdu sp. zn. 13 C 9/05 ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania:

- 7. januára 2005 sťažovateľ podal okresnému súdu žalobu;
- uznesením z 2. marca 2005 doručeným sťažovateľovi 21. marca 2005 okresný súd vyzval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov žaloby;
- 31. marca 2005 požiadal sťažovateľ o oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie právneho zástupcu a doplnil žalobu;
- uznesením z 9. augusta 2005 okresný súd nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov a zamietol jeho návrh na ustanovenie právneho zástupcu;
- 31. augusta 2005 podal sťažovateľ proti uzneseniu okresného súdu z 9. augusta 2005 odvolanie;

- 22. septembra 2005 bolo odvolanie sťažovateľa spolu so spisom okresného súdu predložené Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“);
- uznesením z 28. februára 2006 krajský súd rozhodol o odvolaní sťažovateľa tak, že napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil;
- 3. apríla 2006 bol spis vrátený okresnému súdu;
- 8. septembra 2006 okresný súd doručoval sťažovateľovi výzvu na zaplatenie súdneho poplatku;
- 14. septembra 2006 sťažovateľ reagoval na výzvu na zaplatenie súdneho poplatku a namietal nedoručenie uznesenia krajského súdu, ktorým bolo rozhodnuté o jeho odvolaní;
- 19. septembra 2006 sťažovateľ upresnil svoju žalobu;
- 7. novembra 2006 okresný súd doručoval sťažovateľovi uvedené uznesenie krajského súdu;
- 28. novembra 2006 sťažovateľ zmenil svoj žalobný návrh a zároveň žiadal o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov;
- 30. novembra 2006 bol spis zaslaný ústavnému súdu;
- 11. decembra 2006 ústavný súd vrátil spis okresnému súdu;
- 9. januára 2007 právny zástupca sťažovateľa nahliadol do spisu;
- uznesením z 10. mája 2007 okresný súd rozhodol o zastavení konania;
- 23. mája 2007 bolo účastníkom konania doručované uznesenie o zastavení konania;
- 15. júna 2007 nadobudlo označené uznesenie právoplatnosť.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sťažnosť v tejto veci pôvodne prijal 17. októbra 2006 na ďalšie konanie I. senát ústavného súdu. Dňa 22. januára 2007 skončilo funkčné obdobie sudcovi spravodajcovi, ktorému bola vec pridelená. Po schválení Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na rok 2007 a prerozdelení vecí novovymenovaným sudcom sa sudkyňou spravodajkyňou v tejto veci stala členka IV. senátu. Z uvedeného dôvodu vec prerokoval

a vo veci samej rozhodol IV. senát ústavného súdu v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa

ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania okresného súdu je rozhodovanie o žalobe s'ťažovateľa na ochranu osobnosti. Keďže žaloby tohto typu tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavný súd konštatoval, že vec nemožno posudzovať ako právne zložitú.

2. Ústavný súd so zreteľom na druhé kritérium posudzoval existenciu zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní (správanie s'ťažovateľa ako účastníka súdneho konania). V danom prípade ide o sporové konanie, v ktorom je žalobca (v tomto prípade s'ťažovateľ) povinný nie len tvrdiť, ale aj preukazovať splnenie všetkých hmotnoprávných a procesných predpokladov opodstatnenosti jeho nárokov (§ 6, § 79 a § 120 ods. 1 OSP). V takomto druhu civilného procesu je žalobca povinný splniť aj ostatné zákonom ustanovené predpoklady na prístup k súdnej ochrane, ku ktorým patrí splnenie všetkých predpokladov prípustnosti žaloby vrátane zaplatenia súdneho poplatku (m. m. IV. ÚS 161/04). Ústavný súd konštatuje, že správanie s'ťažovateľa (§ 101 ods. 1 OSP) najmä vzhľadom na podanie nekvalifikovanej žaloby okresnému súdu, ktorú bolo nevyhnuté dopĺňovať, nezaplatenie

súdneho poplatku, ako aj ďalšie procesné úkony sťažovateľa je možné tieto okolnosti pripísať na jeho vrub pri posudzovaní otázky či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priesťahom.

3. Pokiaľ ide o postup okresného súdu v posudzovanom konaní, ústavný súd prihliadal na § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá.

V prípade, keď ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priesťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priesťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevysloví porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03), alebo sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 17/01, I. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04).

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený priesťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01).

Ústavný súd zistil, že počas troch období, z ktorých prvé trvalo štyri mesiace (od podania žiadosti sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie právneho zástupcu 31. marca 2005 až do rozhodnutia o tejto žiadosti uznesením z 9. augusta 2005), druhé päť mesiacov (od 3. apríla 2006, keď bol spis vrátený okresnému súdu krajským súdom až do 8. septembra 2006, keď okresný súd doručoval sťažovateľovi výzvu na zaplatenie súdneho poplatku) a tretie päť mesiacov (od 11. decembra 2006 do 10. mája 2007, keď ústavný súd vrátil spis do rozhodnutia o zastavení konania), došlo síce k nečinnosti okresného súdu, ktorú však ústavný súd hodnotí ako krátkodobú, ktorá nenadobudla intenzitu zbytočných priesťahov, a teda ani porušenia základného práva sťažovateľa.

Na základe uvedeného ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 9/05 nedošlo k zbytočným priet'ahom, a tým ani k porušeniu základného práva s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'účinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

V zmysle ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'účinenie. Priznanie finančného zadost'účinenia je však podmienené vyslovením porušenia základného práva s'ťažovateľa. Pretože v tomto prípade ústavný súd rozhodol, že označené právo porušené nebolo, uvedeným návrhom s'ťažovateľa sa nemohol zaoberať.

Ústavný súd ďalej uvádza, že v konaní pred ústavným súdom platí podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde zásada, že účastník konania uhradza trovy konania zo svojho. Na základe ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý zakotvuje výnimku z tejto zásady, však ústavný súd priznal s'ťažovateľovi úhradu trov právneho zastúpenia, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom, pretože právny zástupca s'ťažovateľa bol ustanovený ústavným súdom na základe uznesenia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 321/06 zo 17. októbra 2006.

Sťažovateľ požadoval uhradiť trovy konania v sume 7 425 Sk vrátane DPH. Vzhľadom na to, že trovy konania požadované sťažovateľom neprekračovali sumu, ktorá by mu prislúchala podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, ústavný súd ich priznal v sume ním požadovanej. Ústavný súd zaviazal Kanceláriu Ústavného súdu Slovenskej republiky uhradiť trovy konania ustanovenému právnomu zástupcovi sťažovateľa.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je ústavný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. augusta 2007